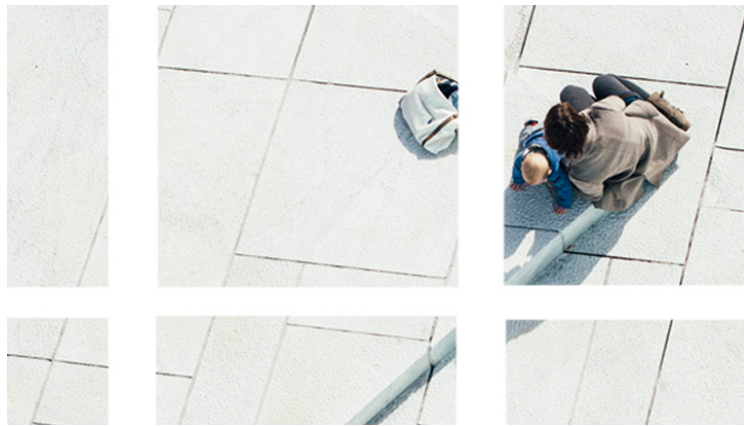

08/02/2017

La divisió social i sexual del treball en transformació

Núria Sánchez Mira ha analitzat en la seva tesi doctoral les transformacions en la divisió social i sexual del treball a Espanya, posant el focus en les llars i subratllant la dimensió de classe d'aquests canvis. En particular, se centra en les parelles de doble ingrés de classe treballadora, com a col·lectiu protagonista de les transformacions recents. L'autora ha estat guardonada per aquest treball amb el Premi Ángel Rozas 2016 a la recerca en ciències socials, promogut per la Fundació Cipriano García.

La divisió social i sexual del treball en perspectiva comparada

L'anàlisi comparativa feta en la tesi evidencia les limitacions de les explicacions que donen compte de diferents expressions de la divisió sexual del treball basant-se exclusivament en les característiques de la política pública o en les diferències culturals. Els resultats mostren la necessitat de tenir en compte les condicions materials de les llars, evidenciant el paper clau que juguen als països de l'Europa Central i de l'Est i als països mediterranis, inclosa Espanya.

De fet, els paral·lelismes entre els dos grups de països són sorprenentment significatius, mostrant que, si bé en el marc de tradicions i cultures d'ocupació

femenina molt diverses, les dones dels països mediterranis i d'Europa Central i de l'Est es troben davant d'una estructura d'oportunitats semblant: un sistema de protecció social fragmentat i fortes pressions econòmiques els deixa poques més opcions que l'ocupació a temps complet mitjançant combinacions impossibles de serveis de cura i el suport de les xarxes familiars i informals; això, en cas de poder procurar-se una ocupació, en uns mercats laborals amb una elevada desocupació (femenina) i informalitat generalitzada.

El declivi del male breadwinner en el cas espanyol

De l'anàlisi de les dades relatives al cas espanyol sobresurt, en primer lloc, la idea de canvi generacional i, en concret, de canvi entre les dones. El male breadwinner té cada vegada menor rellevància, particularment entre les parelles més joves, el que s'interpreta sobretot com a un canvi de mentalitat de noves generacions de dones.

La rellevància de l'eix de classe a l'hora de donar forma a les diferents maneres d'articular la vida laboral i la vida familiar és una altra de les idees clau de la investigació. En particular, el focus de l'estudi en la classe treballadora permet assenyalar patrons que els diferencien de la classe mitjana: una major importància del *male breadwinner* però alhora una major tendència de canvi, amb un important auge del doble ingrés durant el període de creixement econòmic; i majors nivells de precarietat material, intensificada arran de la destrucció d'ocupació provocada per la crisi.

No obstant això, també hi ha una certa diversitat interna dins de la classe treballadora industrial i de serveis, per exemple, una major presència del *male breadwinner* entre les dones obreres, i una major extensió del temps parcial femení entre les treballadores dels serveis, reflectint la manera en què l'estructura ocupacional ofereix oportunitats desiguals a diferents col·lectius de dones, relegant a moltes d'elles a les ocupacions menys qualificades, més precàries i pitjor remunerades del sector serveis.

La quotidianitat de la divisió sexual del treball

Els resultats de les entrevistes amb parelles de doble ingrés de classe treballadora reforcen algunes de les idees de l'anàlisi de les dades. S'observa com, si bé hi ha importants condicionants externs que empenyen les dones fora del mercat de treball, no es pot dir el mateix de la desigual divisió del treball domèstic i de cura, que depèn, fonamentalment, dels imaginaris dels cònjuges sobre la qüestió, i és contestada creixentment per part de les dones.

Això ens porta, de nou, a la idea de canvi generacional entre les dones, que, tot i haver estat socialitzades amb freqüència en llars amb una divisió sexual del treball molt tradicional, no reproduïen aquest esquema. En canvi, els homes romanen, en major o menor mesura, entre la normalització, la perplexitat, la resignació i la resistència. El canvi masculí és limitat, però no inexistent. En concret, destaca la manera en què el discurs políticament correcte de la igualtat de gènere ha estat assumit pels homes, que en molts casos es veuen obligats a realitzar tot tipus

d'exercicis per ajustar aquest discurs a la realitat, o viceversa.

Finalment, sembla clar que les necessitats econòmiques són un dels factors que explica l'extensió del doble ingrés entre la classe treballadora, el que no obsta que les càrregues reproductives continuïn tenint un efecte sobre les trajectòries laborals femenines (reduccions de jornada, temps parcial). Si afegim aquestes evidències a les de la llarga durada de les jornades laborals de les parelles en què tots dos membres treballen a temps complet, sembla inevitable posar sobre la taula el debat sobre la redistribució del temps de treball remunerat. A més d'intervenir sobre la divisió sexual del treball, aquesta pot ser una eina que contribueixi a reordenar les prioritats socials, traslladant el seu focus de l'esfera del mercat a la de la vida.

Núria Sánchez Mira

Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball (QUIT) - Institut d'Estudis del Treball (IET)
Departament de Sociologia
Universitat Autònoma de Barcelona
nuria.sanchez.mira@uab.cat

Referències

[View low-bandwidth version](#)